

Justitiekammarens betänkande

1979/80: 44

med anledning av propositionen 1979/80: 122 om ordningsvakter och bevakningsföretag jämte motioner

Propositionen m. m.

I propositionen 1979/80: 122 har regeringen (justitiedepartementet) *dels* efter hörande av lagrådet föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ordningsvakter.
2. lag om ändring i brottsbalken.
3. lag om ändring i lagen (1973: 558) om tillfälligt omhändertagande,
4. lag om ändring i lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m. m.,
5. lag om ändring i lagen (1958: 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.,
6. lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt,
7. lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176),
8. lag om ändring i lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.,
9. lag om ändring i bevakningskungörelsen (1940: 383),
10. lag om ändring i lagen (1943: 881) om polisens ställning under krig.
11. lag om ändring i lagen (1974: 191) om bevakningsföretag.

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad i propositionen har anförts om utbildningen av väktare.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförts i det följande under rubriken Utskottet på s. 17.

I samband med propositionen behandlar utskottet de med anledning av propositionen väckta motionerna 1979/80: 1968 av Lars Werner m. fl. (vpk) och 1979/80: 1969 av Åke Wictorsson m. fl. (s). Motionsyrkandena redovisas på s. 17.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ordningsvakter

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § I enlighet med vad som föreskrivs i denna lag får den som inte är anställd som polisman förordnas att som ordningsvakt medverka till att upprätthålla allmän ordning.

2 § Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid

1. offentliga tillställningar som avses i 9 § allmänna ordningsstadgan (1956: 617),
2. allmänna sammankomster som avses i 1 § lagen (1956: 618) om allmänna sammankomster,
3. badplatser, lägerområden samt lokaler eller platser för sport, spel eller annan sådan versamhet, allt under förutsättning att allmänheten har tillträde dit,
4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 37 § lagen (1977: 293) om handel med drycker.

3 § Om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, får ordningsvakter förordnas även i annat fall än som avses i 2 §.

Kvalifikationskrav

4 § Endast den får förordnas till ordningsvakt som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget och har fyllt 20 men inte 65 år. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ordningsvakternas utbildning.

Förordnande

5 § En ordningsvakt förordnas av rikspolisstyrelsen om tjänstgöringsområdet berör flera län, av länsstyrelsen om det berör flera polisdistrikt inom länet och i övriga fall av polisstyrelsen. Förordnandet meddelas för viss tid, högst tre år.

I förordnandet skall anges för vilken verksamhet och inom vilket område det gäller. Meddelas förordnandet med stöd av 3 §, skall det också innehålla uppgift om tjänstgöringsställe.

Allmänna åligganden

6 § En ordningsvakt lyder under polisstyrelsen i det distrikt där han tjänstgör. Han är skyldig att lyda en order som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att den inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller att den strider mot en lag eller en annan författning.

7 § En ordningsvakt skall hålla polisstyrelsen underrättad om förhållanden som rör hans verksamhet och är av sådan art att de bör komma till styrelsens kännedom.

8 § För att verkställa en åtgärd får en ordningsvakt inte använda strängare medel än förhållandena kräver. Han bör i första hand söka vinna rättelse genom upplysningar och uppmaningar.

När en ordningsvakt ingriper skall han se till att åtgärden inte väcker onödig uppmärksamhet eller orsakar större olägenhet än som är oundviklig med hänsyn till dess syfte.

Återkallelse av förordnande

9 § Uppfyller en ordningsvakt inte längre de villkor som anges i 4 §, får förordnandet återkallas. Detsamma gäller när det finns något annat särskilt skäl för återkallelse. Beslut om återkallelse meddelas av den myndighet som har meddelat förordnandet.

Uppkommer fråga om att återkalla ett förordnande och kan det antas att förordnandet kommer att återkallas, får myndigheten besluta att avstänga ordningsvakten från tjänstgöring för tiden till dess frågan om återkallelse har prövats slutligt. Även i annat fall får beslut om avstängning för visst tjänstgöringstillfälle meddelas, om ordningsvakten åsidosätter vad som åligger honom i hans verksamhet.

År det fara i dröjsmål får beslut om avstängning meddelas av en polisman. Ett sådant beslut skall skyndsamt anmälas till den myndighet som har förordnat ordningsvakten. Har avstängningen ej redan upphört, skall myndigheten omedelbart pröva om den skall bestå.

Besvär

10 § Beslut som en polisstyrelse har meddelat enligt denna lag överklagas hos länsstyrelsen genom besvär.

Beslut som en länsstyrelse eller rikspolisstyrelsen har meddelat enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär.

Tystnadsplikt

11 § En ordningsvakt får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han på grund av uppdrag enligt denna lag har fått veta om enskilds personliga förhållanden eller förhållanden av betydelse för rikets säkerhet eller för beivrandet av brott.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980: 100).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Ett förordnande att vara ordningsvakt som har meddelats före ikraftträdandet skall därefter gälla som förordnande för ordningsvakt enligt denna lag. Förordnandet upphör dock att gälla vid utgången av år 1982, såvida det inte dessförinnan har återkallats eller annars upphört att gälla.

2 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 14 § och 24 kap. 2 § brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

22 kap.

14 §¹

Under beredskapstillstånd och då riket är i krig skall såsom krigsman anses, förutom den som på grund av 21 kap. 20 § eller med stöd därav givna bestämmelser är krigsman, jämväl envar annan som är tjänstgöringsskyldig vid *krigsmakten*, i den mån ej regeringen annorlunda förordnar. Vad som sägs om krigsman skall, då riket är i krig, äga motsvarande tillämpning å polisman vilken, utan att vara tjänstgöringsskyldig vid *krigsmakten*, är skyldig att deltaga i rikets försvar, å *den som har att fullgöra för bevakning av viss egendom erforderlig polisverksamhet och därvid enligt regeringens förordnande tillhör krigsmakten ävensom* å den som tillhör sådan tjänstegren inom civilförsvaret, vars personal jämlikt regeringens förordnande är skyldig att utöva verksamhet som åvilar *krigsmakten*.

Den som eljest under beredskapstillstånd eller då riket är i krig vistas vid avdelning av *krigsmakten*, som är i fält eller tjänstgör under liknande förhållanden, skall ock anses såsom krigsman.

Beträffande krigsfånge, krigsdeltagare som internerats vid krig under vilket riket är neutralt och utländsk man som vistas bland krigsfångar eller internerade krigsdeltagare för att utöva sjukvård eller andlig vård skall i tillämpliga delar gälla vad för krigsman är stadgat.

Föreslagen lydelse

Under beredskapstillstånd och då riket är i krig skall såsom krigsman anses, förutom den som på grund av 21 kap. 20 § eller med stöd därav givna bestämmelser är krigsman, jämväl envar annan som är tjänstgöringsskyldig vid *försvarsmakten*, i den mån ej regeringen annorlunda förordnar. Vad som sägs om krigsman skall, då riket är i krig, äga motsvarande tillämpning å polisman vilken, utan att vara tjänstgöringsskyldig vid *försvarsmakten*, är skyldig att deltaga i rikets försvar, å *skyddsvakt som har förordnats med stöd av 10 § lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m. samt* å den som tillhör sådan tjänstegren inom civilförsvaret, vars personal jämlikt regeringens förordnande är skyldig att utöva verksamhet som åvilar *försvarsmakten*.

Den som eljest under beredskapstillstånd eller då riket är i krig vistas vid avdelning av *försvarsmakten*, som är i fält eller tjänstgör under liknande förhållanden, skall ock anses såsom krigsman.

¹ Senaste lydelse 1974: 565.

*Nuvarande lydelse**Förslagen lydelse*

24 kap.

2 §

Om polisman, som skall verkställa tjänsteåtgärd, mötes eller angripes med våld eller hot om våld, må han för åtgärdens genomförande bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Detsamma gäller sådan vaktpost eller annan krigsman eller civilförsvarspersonal under civilförsvarsberedskap, som fullgör polisuppgift eller tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning.

Rymmer fånge eller den som är häktad, anhållen eller eljest berövad friheten eller sätter han sig med våld eller hot om våld till motvärn eller gör han på annat sätt motstånd mot någon under vars uppsikt han står, då denne skall hålla honom till ordningen, må ock till rymningens hindrande eller ordningens upprätthållande brukas det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Om någon som skall häktas, anhållas eller eljest berövas friheten söker undkomma eller hindra den som äger verkställa åtgärden, må jämväl brukas våld enligt vad nu är sagt. Detsamma skall gälla därest, i fall som avses i detta stycke, motstånd övas av annan än förut nämnts.

Om en polisman eller annan som avses i första stycket eller den, som med stöd av lag eller annan författning har förordnats av myndighet att medverka till att upprätthålla allmän ordning eller säkerhet eller att utföra bevakning eller annan tillsyn, skall med laga rätt avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, får han, om han möts av motstånd, även i andra fall än som sägs i första och andra styckena för att genomföra åtgärden bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna är försvarligt. Detsamma gäller när någon som nu nämnts eller annan i myndighetsutövning med laga rätt skall verkställa kroppsvisitation, kroppsbesiktning, husrannsakan eller beslag eller annat omhändertagande av egendom.

Har någon enligt denna paragraf rätt att bruka våld, äger envar som kommer honom till hjälp samma rätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Vad som i 22 kap. 14 § första stycket i dess äldre lydelse har föreskrivits om den som har att fullgöra för bevakning av viss egendom erforderlig polisverksamhet och därvid enligt regeringens förordnande tillhör krigsmakten skall dock gälla intill utgången av år 1982.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973: 558) om tillfälligt omhändertagande

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1973: 558) om tillfälligt omhändertagande skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ samt 5 § första stycket gäller i tillämpliga delar även den som utan att vara polisman förordnats att fullgöra polisverksamhet, om ej annat framgår av förordnandet.

Föreslagen lydelse

10 §

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ samt 5 § första stycket gäller i tillämpliga delar även *ordningsvakt* och den som utan att vara polisman förordnats att fullgöra polisverksamhet, om ej annat framgår av förordnandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad som sägs i denna lag om polisman gäller även den som utan att vara polisman förordnats att fullgöra polisverksamhet, om ej annat framgår av förordnandet.

Föreslagen lydelse

10 §

Vad som sägs i denna lag om polisman gäller även *ordningsvakt* och den som utan att vara polisman förordnats att fullgöra polisverksamhet, om ej annat framgår av förordnandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1958: 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.

Härigenom föreskrivs, att 2 § lagen (1958: 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

2 §¹

Angående beslag av egendom som avses i 1 § skall vad i allmänhet är stadgat om beslag i brottmål äga motsvarande tillämpning med följande avvikelser:

1. Beslagtagnen egendom må bevisligen förstöras om dess värde är ringa eller egendomens förstörande eljest måste anses försvarligt. I annat fall må egendomen försäljas, spritdrycker, vin eller starköl till det i lagen (1977: 293) om handel med drycker omnämnda partihandelsbolaget, öl till tillverkare av sådan vara och annan egendom på sätt som med hänsyn till egendomens beskaffenhet finnes lämpligt. Belopp, som erhållits vid försäljning av beslagtagnen egendom, tillfaller kronan.

Beslut om förstörande eller försäljning meddelas av undersökningsledaren eller åklagaren. I fall som avses i 23 kap. 22 § första stycket första punkten rättegångsbalken får sådant beslut meddelas även av polismyndigheten.

Går beslag åter och är egendomen jämlikt denna paragraf förstörd eller såld, skall ersättning av allmänna medel utgå med belopp, som motsvarar egendomens pris vid försäljning till allmänheten eller eljest finnes skäligt. Beslut om ersättning meddelas av åklagaren. Är den som drabbats av beslaget missnöjd med beslut om ersättning, äge han inom en månad från det han erhöll del av beslutet påkalla rättens prövning därav. Ansökan härom göres vid den domstol, som ägt upptaga fråga om beslagets bestånd. Ersättning utbetalas av länsstyrelsen efter framställning av åklagaren.

2. Vad i 27 kap. 7 § rättegångsbalken är stadgat om att åtal skall väckas inom viss tid skall ej gälla i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

3. Har förverkande av beslagtagnen egendom ej förelagts och godkänts i samband med strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot och väckes ej åtal, prövar åklagaren, huruvida egendomen skall vara förverkad enligt 1 §. Förordnande därom meddelas skriftligen. Den, från vilken beslaget skett, äger hos åklagaren anmäla missnöje med förordnandet inom en månad från det han erhöll del därav. Anmäles missnöje, har åklagaren att, om ej beslaget finnes böra hävas, väcka talan om egendomens förverkande. Sker det ej inom en månad från det anmälan gjorts, skall beslaget gå åter.

4. Om polisman verkställer beslag och förelägger förverkande av den beslagtagna egendomen i föreläggande av ordningsbot, skall anmälan om beslaget göras hos polismyndigheten.

5. I fråga om spritdrycker, vin eller starköl, som i strid mot gällande bestämmelser medföres vid offentlig tillställning, äger ordningsvakt som med stöd av myndighetsförordnande utövar polisverksamhet vid tillställningen samma rätt att taga egendomen i beslag som enligt rättegångsbalken tillkommer polismän.

5. I fråga om spritdrycker, vin eller starköl, som i strid mot gällande bestämmelser medföres vid offentlig tillställning, har den som tjänstgör som ordningsvakt vid tillställningen samma rätt att taga egendomen i beslag som enligt rättegångsbalken tillkommer polisman.

Ordningsvakt som verkställt beslag skall skyndsamt till polismyndigheten göra anmälan härom och överlämna den beslagtagna egendomen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1977: 297.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1938: 274) om rätt till jakt dels att 26 § 1 mom. och 31 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att nuvarande 39 § skall betecknas 40 §.

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 39 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §¹

1 mom. Den som vill utöva jakt vare pliktig erlägga jaktvårdsavgift.

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten medföra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman eller med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning, befattningshavare vid domänverket, vid tullverkets kust- eller gränsbevakning eller vid lantbruksnämnds rennäringsavdelning, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar marken eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, lantbruksnämnds rennäringsavdelning och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast på mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten medföra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman, av länsstyrelsen förordnad jakttillsynsman, befattningshavare vid domänverket, vid tullverkets kust- eller gränsbevakning eller vid lantbruksnämnds rennäringsavdelning, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar marken eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, lantbruksnämnds rennäringsavdelning och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast på mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

31 §²

Anträffas å bar gärning någon som olovligt jagar å annans jaktområde, må jakträttsinnehavaren eller den som äger, innehar eller vårdar marken så ock deras folk i fall som avses i 30 § tredje stycket främtaga den jagande jaktbytet och eljest taga detta i beslag ävensom beslagtagna vapen, ammunition, annat jaktredskap, hund, motorfordon, annat motordrivet fortskaffningsmedel och släpfordon.

Å område där jakträtt tillkommer kronan liksom å sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposi-

Å område där jakträtt tillkommer kronan liksom å sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposi-

¹ Senaste lydelse 1975: 175.

² Senaste lydelse 1973: 299.

Nuvarande lydelse

tion och å renbetesfjällen tillkommer rätt att taga jaktbyte och annan i första stycket avsedd egendom i beslag polisman och *med polis­mans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning* ävensom personal vid domänverket, vid tullverkets kust- eller gränsbevakning samt vid lantbruksnämnds ren­näringssavdelning.

Vad i första och andra styckena är stadgat om den som olovligt jagar å annans jaktområde gäller ock i fråga om den som å bar gärning beträdes med jakt, som enligt 29 § 1 mom. första stycket är att anse såsom olovlig, eller med sådant tillvaratagande eller tillägnande, för vilket han enligt 29 § 1 mom. andra stycket skall straffas såsom för olovlig jakt; och skola, där fråga är om djur som jämlikt bestämmelserna i 18 § tillkommer kronan, de i andra stycket här ovan omförmälda personerna äga att utöva där avsedd rätt jämväl å område, där jakträtten tillkommer annan än kronan.

Har egendom tagits i beslag, skall anmälan därom göras till vederbörande polis- eller åklagarmyndighet. Den som erhållit sådan anmälan har att förfara som om han själv gjort beslaget.

Föreslagen lydelse

tion och å renbetesfjällen tillkommer rätt att taga jaktbyte och annan i första stycket avsedd egendom i beslag polisman och *av länsstyrelsen förordnad jakttillsynsman* ävensom personal vid domänverket, vid tullverkets kust- eller gränsbevakning samt vid lantbruksnämnds ren­näringssavdelning.

39 §

Den som kan anses lämplig att utöva jakttillsyn får förordnas till jakttillsynsman.

En jakttillsynsman förordnas av länsstyrelsen i det län där han har sitt hemvist.

Förordnandet får omfatta ett eller flera län och får återkallas när det finns skäl för det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Vad som enligt 26 § 1 mom. och 31 § i deras nya lydelse förskrivs om jakttillsynsman skall intill utgången av år 1982 tillämpas även i fråga om den som före ikraftträdandet har förordnats att vara ordningsvakt för jaktbevakning så länge förordnandet gäller.

7 Förslag till**Lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176)**

Häri genom förskrivs att 32 och 41 §§ vapenlagen (1973: 1176) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

32 §

Föreligger risk för missbruk av skjutvapen, kan polismyndighet besluta att vapnet och därtill hörande ammunition skall omhändertagas. Är faran

Nuvarande lydelse

för missbruk överhängande, får polisman även utan sådant beslut omhändertaga vapnet och ammunitionen. I sådant fall skall polismannen skyndsamt anmäla åtgärden hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

Vad som i första stycket sägs om polisman gäller även *ordningsvakt som med stöd av myndighets förordnande utövar jaktbevakning* samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringssavdelning vid lantbruksnämnd.

Finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och återkallas ej tillståndet, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antagas att det ej längre föreligger någon risk för missbruk.

41 §

Angående beslag av egendom, som kan antagas vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

1. *Ordningsvakt, som med stöd av myndighets förordnande utövar jaktbevakning* samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringssavdelning vid lantbruksnämnd äger samma rätt att taga egendom i beslag som tillkommer polisman.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller ej i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Föreslagen lydelse

Vad som i första stycket sägs om polisman gäller även *av länsstyrelsen förordnad jakttillsynsman* samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringssavdelning vid lantbruksnämnd.

Angående beslag av egendom, som kan antagas vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

1. *Av länsstyrelsen förordnad jakttillsynsman* samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringssavdelning vid lantbruksnämnd äger samma rätt att taga egendom i beslag som tillkommer polisman.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller ej i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Vad som enligt 32 och 41 §§ i deras nya lydelse föreskrivs om jakttillsynsman skall intill utgången av år 1982 tillämpas även i fråga om den som före ikraftträdandet har förordnats att vara ordningsvakt för jaktbevakning så länge förordnandet gäller.

8 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.¹,

dels att nuvarande 10 a § skall betecknas 14 §,

dels att 10 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 11–13 §§, av nedan angivna lydelse.

¹ Lagen omtryckt 1960: 75. Senaste lydelse av 10 a § 1978: 264.

Nuvarande lydelse

Enligt de närmare bestämmelser regeringen utfärdar äger bevakningspersonal vid anläggning, inrättning, fartyg, luftfartyg eller område som skyddas enligt 1–3 §§ befogenhet att i den omfattning som kräves för fullgörande av bevakningsuppgiften företaga kroppsvisitation å personer, som där söka vinna tillträde eller uppehålla sig, samt undersöka föremål som de medföra, så ock på platsen eller i dess närhet tillfälligt omhändertaga personer och av dem medförda föremål.

Föreslagen lydelse

10 §²

Enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får en militär befälhavare och en länsstyrelse förordna därtill lämplig person att som skyddsvakt bevaka anläggning, inrättning, fartyg eller område som skyddas enligt 1–3 §§ (skyddsföremål). Skyddsvakt tillhör försvarsmakten, om riket är i krig.

11 §³

Krigsmän och polismän som bevakar skyddsföremål samt skyddsvakter får, i den utsträckning som krävs för att bevakningsuppgiften skall kunna fullgöras,

1. begära att var och en som försöker få tillträde till eller uppehåller sig vid skyddsföremålet skall lämna uppgift om namn, födelsetid och hemvist samt kroppsvisitera denne och undersöka egendom som han för med sig och som inte utgör brev eller annan enskild handling,

2. avvisa eller avlägsna eller, om en sådan åtgärd ej är tillräcklig, tillfälligt omhänderta en person vid skyddsföremålet eller egendom som denne medför, om han

a. överträder något förbud som har meddelats med stöd av denna lag,

b. vägrar att på begäran lämna uppgift om namn, födelsetid eller hemvist eller lämnar uppgift därom som skäligen kan antas vara oriktig,

c. vägrar att underkasta sig kroppsvisitation eller undersökning av medförd egendom.

Krigsmän som avses i första stycket och skyddsvakter har dess-

² Senaste lydelse 1978: 264.

³ Förutvarande 11 § upphävd genom 1978: 264.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

utom inom skyddsföremålet eller i dess närhet summa befogenhet som polismän att gripa den som det finns skäl att anhålla för spioneri, sabotage eller förberedelse till sådant brott samt att lägga beslag på föremål som han för med sig. Vad som har sagts nu gäller också om den misstänkte är på flykt från skyddsföremålet.

De befogenheter som anges i första och andra styckena tillkommer även gränsövervakningsmän som avses i lagen (1979: 1088) om gränsövervakningen i krig m. m. Råder civilförsvarsberedskap, tillkommer befogenheterna all civil bevakningspersonal vid skyddsföremålet.

Har någon annan än en polisman verkställt omhändertagande enligt första stycket 2 eller gripande eller beslag enligt andra stycket, skall anmälan omedelbart göras till en polisman. Denne skall omedelbart pröva om åtgärden skall bestå. Den som har omhändertagits enligt första stycket 2 skall friges så snart ändamålet med omhändertagandet har förfallit, dock senast sex timmar efter omhändertagandet.

12 §

Kroppsvsitation av mera väsentlig omfattning skall såvitt möjligt ske inomhus i avskilt rum och i vittnes närvaro. Kroppsvsitation av kvinna får inte utan att synnerliga skäl föreligger verkställas eller bevittnas av annan än kvinna, läkare eller legitimerad sjuksköterska. Vad som har sagts nu utgör dock inte hinder mot att det i annan ordning företas sådan ytlig kroppsvsitation som bedöms nödvändig av säkerhetsskäl och som avser endast eftersökande av vapen eller annat farligt föremål.

13 §

En skyddsvakt får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han på grund av uppdrag enligt denna lag har fått veta om enskilds personliga förhållanden eller förhållanden av

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

betydelse för totalförsvaret eller annars för rikets säkerhet.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980: 100).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Vad som i 10 § i dess nya lydelse samt i 11 och 13 §§ föreskrivs om skyddsvakt skall intill utgången av år 1982 tillämpas även i fråga om den som före ikraftträdandet har förordnats att vara ordningsvakt för bevakning av skyddsföremål så länge förordnandet gäller.

9 Förslag till**Lag om ändring i bevakningskungörelsen (1940: 383)**

Härigenom föreskrivs att 3–5 §§ bevakningskungörelsen (1940: 383)¹ skall upphöra att gälla vid utgången av år 1980.

10 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1943: 881) om polisens ställning under krig**

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1943: 881) om polisens ställning under krig skall upphöra att gälla vid utgången av år 1980. Förordnande som har meddelats med stöd av 4 § skall dock gälla intill utgången av år 1982, om ej regeringen bestämmer annat.

11 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974: 191) om bevakningsföretag**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974: 191) om bevakningsföretag *dels* att i 5 § orden "Kungl. Maj:t" skall utbytas mot "regeringen", *dels* att nuvarande 9–12 §§ skall betecknas 13–16 §§, *dels* att 1, 3, 6 och 8 samt nya 13–16 §§ skall ha nedan angivna lydelse, *dels* att i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 9–12 §§, av nedan angivna lydelse.

1 §

Med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtager sig att för annans räkning utföra viss bevakningsuppgift. Lagen gäller dock ej statlig eller kommunal myndighet.

Med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtar sig att för annans räkning bevaka fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något annat sådant eller också

¹ Senaste lydelse av
3 § 1979: 1089
4 § 1951: 514
5 § 1951: 514

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

att bevaka enskild person för dennes skydd. Lagen gäller dock ej bevakning som utförs av statlig eller kommunal myndighet. Den gäller ej heller bevakning som utförs av enskild person, om denne endast fullgör uppdrag med stöd av ett förordnande som har meddelats honom av en myndighet enligt en bestämmelse i lag.

3 §

Auktorisation får beviljas endast om verksamheten kan antagas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Auktorisation får beviljas endast om det kan antas att verksamheten

1. blir bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt och i övrigt i överensstämmelse med god sed inom branschen,

2. inte kommer att få en från allmän synpunkt olämplig inriktning.

Vid prövning enligt första stycket skall särskilt beaktas att företaget har en lämplig organisation och planläggning av sin verksamhet.

För auktorisation kräves också att företaget har utsett en person som föreståndare för verksamheten.

6 §

Prövning som avses i 4 § göres beträffande den som har hemvist inom Stockholms, Göteborgs, Malmö eller Visby polisdistrikt av polisstyrelsen och i övriga fall av länsstyrelsen i det län där han har hemvist.

Prövning som avses i 4 § görs beträffande personalen hos ett auktoriserat bevakningsföretag av länsstyrelsen i det län där den som prövningen gäller avses huvudsakligen komma att tjänstgöra. I fråga om föreståndaren för verksamheten och ledamöter i företagets styrelse görs prövningen av den länsstyrelse som utövar tillsyn över företaget.

Sedan ansökan om prövning gjorts får auktoriserat bevakningsföretag i avbidan på beslut eller besked i ärendet anlita den som ansökningen avser endast för verksamhet i vilken han ej får befattning med något förhållande som har betydelse för rikets säkerhet.

Sedan ansökan om prövning gjorts får auktoriserat bevakningsföretag i avbidan på beslut eller besked i ärendet anlita den som ansökningen avser för verksamhet i vilken han ej får befattning med något förhållande som har betydelse för rikets säkerhet.

Godkännande enligt 4 § får begränsas till viss tid, när särskilda skäl föreligger.

8 §

Länsstyrelsen utövar tillsyn över auktoriserat bevakningsföretag. Andra myndigheter skall på begäran lämna länsstyrelsen det biträde

Tillsyn över ett auktoriserat bevakningsföretag utövas av länsstyrelsen i det län där företagets ledning har sitt säte. Andra myndighe-

Nuvarande lydelse

som behövs för tillsynen.

Föreslagen lydelse

ter skall på begäran lämna länsstyrelsen det biträde som behövs för tillsynen.

Vid tillsynen skall länsstyrelsen särskilt kontrollera att de villkor för auktorisation som anges i 3 § alltså är uppfyllda.

9 §

Ett auktoriserat bevakningsföretag skall lämna länsstyrelsen de upplysningar om verksamheten som den begär för sin tillsyn.

Företaget skall årligen före mars månads utgång till länsstyrelsen sända in en redogörelse för verksamheten under föregående år.

10 §

Länsstyrelsen har rätt att inspektera ett auktoriserat bevakningsföretag och att ta del av samtliga handlingar som rör företagets bevakningsverksamhet. Inspektion skall göras så snart det finns anledning till det, dock minst en gång vartannat år.

11 §

Underlåter ett auktoriserat bevakningsföretag att lämna upplysningar enligt 9 § första stycket, att sända in redogörelse enligt 9 § andra stycket eller att lämna tillgång till handlingar enligt 10 §, får länsstyrelsen förelägga vite.

12 §

Länsstyrelsen får förelägga ett auktoriserat bevakningsföretag att vidta de rättelser och andra åtgärder som föranleds av tillsynen. Föreläggandet får förenas med vite.

9 §

Auktorisation eller godkännande enligt 4 § kan återkallas, när i denna lag angiven förutsättning för sådant beslut ej längre föreligger eller det i övrigt finns särskild anledning därtill. Därvid äger 5 § och 6 § första stycket motsvarande tillämpning.

13 §

Auktorisation eller godkännande enligt 4 § kan återkallas, när i denna lag angiven förutsättning för sådant beslut ej längre föreligger eller det i övrigt finns särskild anledning därtill.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fråga om återkallelse av auktorisation prövas av den länsstyrelse som utövar tillsyn över det berörda företaget. Vid behandlingen av en sådan fråga tillämpas 5 § andra och tredje styckena.

Fråga om återkallelse av godkännande prövas av den länsstyrelse som har godkänd den som prövningen avser eller, om frågan angår föreståndaren för verksamheten eller en ledamot i företagets styrelse, av den länsstyrelse som utövar tillsyn över företaget.

Om det finns synnerliga skäl får länsstyrelsen i stället för att återkalla ett godkännande begränsa det till en viss verksamhet eller ett visst område.

10 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 2 § döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

11 §

Talan mot polisstyrelsens beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär.

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag föres hos Kungl. Maj:t genom besvär.

12 §

Rikspolisstyrelsen meddelar efter samråd med berörda arbetsmarknadsorganisationer och branschorganisationer närmare föreskrifter om utbildningen av väktare samt om väktares uniform och utrustning i övrigt.

14 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 2 § eller lämnar osann uppgift i fall som avses i 9 §.

15 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär.

16 §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om utbildningen av väktare samt om väktares uniform och utrustning i övrigt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Beträffande ärende om prövning enligt 4 § som har anhängiggjorts men inte slutligen avgjorts före ikraftträdandet skall dock äldre bestämmelser tillämpas.

2. Har ett företag före ikraftträdandet börjat bedriva verksamhet som då ej fordrade auktorisation men för vilken sådan behövs enligt denna lag, får företaget, under förutsättning att ansökan om auktorisation görs före den 1 april 1981, fortsätta verksamheten utan auktorisation till dess ansökningen slutligt har prövats. Avslås ansökningen, får auktorisationsmyndigheten, när särskilda skäl föreligger, medge att verksamheten ändå får fortsätta en viss övergångstid.

Motionerna

I motionen 1979/80:1968 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen beslutar att avslå propositionen 1979/80:122 och att hos regeringen hemställa om nytt förslag grundat på i motionen anförda riktlinjer.

I motionen 1979/80:1969 av Åke Wictorsson m. fl. (s) föreslås att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts i anslutning till propositionen 1979/80:122 om ordningsvakter m. m., a) om ordningsvakternas klädsel och deras skyldighet att följa anordnares anvisningar, b) om att tillstånd att förmedla vaktuppsdrag skall utfärdas av arbetsmarknadsstyrelsen, c) om att även tillsynspersonal för naturvårdsprojekt bör kunna utrustas med ordningsvaktbefogenheter.

Utskottet

Propositionens huvudsakliga innehåll m. m.

I propositionen föreslås en lag om ordningsvakter. Enligt den föreslagna lagen skall ordningsvakter kunna förordnas att medverka till att upprätthålla ordningen vid offentliga tillställningar, allmänna sammankomster, badplatser, lägerområden samt lokaler eller platser för sport, spel eller annan sådan verksamhet liksom vid lokaler eller utrymmen där alkohol-drycker serveras till allmänheten. Om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt skall ordningsvakter kunna förordnas även i andra fall. I den föreslagna lagen tas vidare upp regler om bl. a. kvalifikationskrav, förordnande och allmänna åligganden för ordningsvakter. I propositionen behandlas även andra frågor beträffande ordningsvakter. Dessa gäller bl. a. befogenheter, utbildning och utrustning samt avgränsningen av ordningsvakternas verksamhet från polisens. Ändringar som berör ordningsvakterna föreslås även i bl. a. brottsbalken, lagen (1938: 274) om rätt till jakt och lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.

De ändringar som föreslås i brottsbalken berör också polisens befogenheter.

I propositionen föreslås också ändringar i lagen (1974:191) om bevakningsföretag. Ändringarna innebär bl. a. att kravet på auktorisation för bevakningsverksamhet utvidgas samt att underlag skapas för en bättre tillsyn över bevakningsföretagen. Vidare berörs frågan om utbildning för den personal som är anställd i bevakningsföretag och har till uppgift att utföra bevakningstjänst (väktare).

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1981.

Förslagen i propositionen grundar sig på ordningsvaktutredningens betänkande (SOU 1978: 33) Ordningsvakter och väktarutbildningsutredningens betänkande (Ds Ju 1978: 4) Bevakningspersonal. Betänkanterna har remissbehandlats.

Fråga om avslag på propositionen

I motionen 1968 föreslås att riksdagen skall avslå propositionen och begära nytt förslag grundat på riktlinjer som anges i motionen. Motionärerna förordar bl. a. att samhället övertar all väktar- och ordningsvaktsverksamhet. Som skäl för motionsyrkandet framförs också invändningar mot innehållet i några av lagförslagen. Sålunda anser motionärerna bl. a. att ordningsvakter inte skall få "förmedlas" genom ordningsvaktsföretag eller bevakningsföretag. Enligt motionärernas mening bör vidare en ordningsvakt inte ges ställning som krigsman vid krig, inte ha rätt att göra omhändertaganden enligt lagen om tillfälligt omhändertagande eller lagen om omhändertagande av berusade personer m. m. och inte ges speciella befogenheter att utöva våld.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i propositionen att den verksamhet som utövas av ordningsvakter och väktare måste ses som ett nödvändigt komplement till det skydd som det allmänna tillhandahåller genom polisen och andra organ. Det är enligt utskottets mening från allmän synpunkt angeläget att verksamheten bedrivs under betryggande former och att den är underkastad insyn och kontroll från samhällets sida. En utgångspunkt vid regleringen av verksamheten måste enligt utskottets mening vara att principen om polisens generella ansvar för allmän ordning och säkerhet inte får äventyras eller ens sättas i fråga. En noggrann avgränsning i förhållande till egentlig polisverksamhet måste sålunda göras av de uppgifter rörande ordningshållning eller bevakning som anförs som personal utanför polisväsendet.

Den i propositionen föreslagna lagstiftningen tillgodoser enligt utskottets mening i allt väsentligt de intressen som nu har angetts. Utskottet noterar med tillfredsställelse att den nuvarande bristen på enhetliga bestämmelser rörande ordningsvakter och deras verksamhet blir avhjälpt.

Utskottet anser sig med hänsyn till det anförda i princip böra godta de lagförslag som har lagts fram i propositionen, och utskottet anser sig inte kunna tillstyrka sådana principiella förändringar i verksamheten som förespråkas i motionen 1968. Inte heller finns skäl att i de övriga hänseenden som berörs i motionen gå ifrån den ordning som föreslås i propositionen. I fråga om enskildheter i lagförslagen återkommer utskottet i det följande.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1968.

Förslaget till lag om ordningsvakter

I 1–3 §§ i den föreslagna lagen om ordningsvakter anges för vilka uppgifter en ordningsvakt får förordnas. Enligt den grundläggande bestämmelsen i 1 § får sålunda en ordningsvakt förordnas att medverka till att upprätthålla allmän ordning. I 2 § anges de fall i vilka ett förordnande normalt skall kunna meddelas. Häri ingår bl. a. ordningshållning vid badplatser, lägerområden samt lokaler eller platser för sport, spel eller annan

sådan verksamhet, allt under förutsättning att allmänheten har tillträde dit. I 3 § upptas en särskild bestämmelse enligt vilken ordningsvakter får förordnas även i annat fall än som avses i 2 § om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt.

I motionen 1969 förespråkas att tillsynspersonal för naturvårdsprojekt bör kunna utrustas med ordningsvaktsbefogenheter. Motionärerna anför att det vid rast- och övernattningsstugor, lägerplatser, hamnlägen, badplatser m. m. belägna i nationalparker, naturreservat och liknande områden otvivelaktigt förekommer ordningsproblem liknande dem på platser vid vilka ordningsvakter enligt förslaget i propositionen skall få förordnas.

I anslutning till motionsönskemålet vill utskottet peka på att bestämmelsen i 2 § kommer att vara tillämplig också i fråga om de i motionen särskilt angivna platserna och områdena. Frågan om tillsynspersonal för naturvårdsobjekt skall förordnas som ordningsvakt med uppgift att bevaka sådana platser får på sedvanligt sätt prövas i de enskilda fallen med utgångspunkt i bl. a. behovet härav med hänsyn till besöksfrekvens, ordningsförhållandena på platsen m. m.

En särskild fråga som berörs av departementschefen är huruvida tillsynspersonal vid naturvårdsobjekt skall kunna förordnas till ordningsvakter i sådana undantagsfall som avses i 3 §. Utskottet kan för sin del instämma i departementschefens uttalande om restriktivitet i dessa fall men vill samtidigt understryka att uttalandet inte tar sikte på de nyss nämnda möjligheterna att meddela förordnanden enligt 2 §.

Det anförda leder utskottet till uppfattningen att de i motionen 1969 framförda önskemålen om möjligheten att förordna tillsynspersonal vid naturvårdsobjekt till ordningsvakter i allt väsentligt blir tillgodosedda genom utformningen av det i propositionen framlagda förslaget. Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionen 1969 i nu berörd del.

I motionen 1969 tas också upp frågan om ordningsvakternas klädsel, och motionärerna föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som härvidlag har anförts i motionen. Motionärerna anför att det är angeläget att en ordningsvakts klädsel inte är sådan att den kan förväxlas med polis- eller väktaruniform. För inomhusbruk bör civil klädsel med igenkännings-tecken användas. Enligt motionärernas mening bör de välmotiverade krav som anordnaren har på att en ordningsvakt inte alltför starkt skall avvika från annan personal vid en nöjestillställning tillmätas vikt.

F. n. finns inte några föreskrifter om enhetlig uniform för ordningsvakter. Några bestämmelser i ämnet har inte heller tagits in i den föreslagna lagen om ordningsvakter. Departementschefen uttalar att det bör ankomma på regeringen eller efter regeringens bemyndigande rikspolisstyrelsen att meddela de närmare bestämmelser som behövs.

Enligt departementschefens mening bör det lämpligen inte komma i fråga att införa bestämmelser om obligatorisk uniformering av ordningsvakter; något förbud mot uniform synes inte heller böra föreskrivas. I de

fall uniform bärs måste, framhåller departementschefen vidare, tillses att varje risk för förväxling med polisuniform undviks.

Utskottet kan för sin del ansluta sig till vad departementschefen sålunda uttalar. Utskottet vill dock i linje med motionsönskemålet understryka angelägenheten av att den kommande regleringen sker med utgångspunkt i att klädseln skall kunna anpassas efter tjänstgöringens art samt att någon särskild ordningsvaktuniform inte skall skapas. Utskottet utgår från att så sker utan något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida.

Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till det aktuella yrkandet i motionen 1969.

I samma motion berörs också frågan om förmanskapet över ordningsvakterna. Enligt motionärerna bör det klart utsägas att en ordningsvakt i vissa hänseenden är skyldig att följa de anvisningar som lämnas av hans arbetsgivare, anordnaren. Ett sådant förtydligande behövs enligt motionärernas mening bl. a. eftersom en av de vanligaste orsakerna till konflikt mellan ordningsvakter och uppdragsgivare är just det förhållandet att en ordningsvakt inte anser sig i något avseende böra ta hänsyn till de anvisningar som lämnas.

Enligt 6 § i förslaget till lagen om ordningsvakter skall en ordningsvakt lyda under polisstyrelsen i det distrikt där han tjänstgör. Ordningsvakten skall vidare vara skyldig att lyda en order som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att ordern inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller att den strider mot lag eller annan författning. I lagförslaget har inte, till skillnad mot vad ordningsvaksutredningen föreslog, tagits in någon särskild bestämmelse om lydnaplikt gentemot anordnaren.

I anslutning till motionsönskemålet vill utskottet understryka att lydnaplikt gentemot polisen alltid måste komma i första hand och att en ordningsvakt därför inte bör förpliktas att iaktta sådana anvisningar från en arrangör som strider mot dem som polisen har meddelat. I övrigt ligger det, i linje med vad motionärerna anför, i sakens natur att det för den som anlitar en ordningsvakt finns utrymme att meddela denne anvisningar för ordningshållningen. Departementschefen påpekar i propositionen att det inte krävs något särskilt författningsstöd härför. Förhållandet mellan anordnaren och ordningsvakten grundas på allmänna civilrättsliga principer. Härav följer enligt utskottets mening att anordnaren förfogar över erforderliga medel för att åstadkomma rimliga arbetsförhållanden och för att på ett godtagbart sätt kunna bära sitt ansvar för ordningshållningen. Det syfte som uppbär motionsönskemålet är enligt utskottets mening således tillgodosett redan med gällande ordning. Vid ställningstagande till frågan om det likväl behövs en särskild författningsreglering såsom motionärerna förespråkar bör enligt utskottets mening beaktas att det här gäller en lagstiftningsfråga som inrymmer principiella överväganden långt utöver det nu aktuella, begränsade spörsmålet angående förhållandet mellan ordnings-

vakten och anordnaren. Mot denna bakgrund kan utskottet inte f. n. förorda att en sådan författningsreglering sker. Utvecklingen på området måste emellertid följas med uppmärksamhet, och frågan får givetvis på nytt aktualiseras så snart anledning därtill yppas.

Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionen i denna del.

I motionen 1969 förordas också att förmedling av ordningsvaktsuppdrag skall få ske endast efter tillstånd av arbetsmarknadsstyrelsen. Motionärerna erinrar om att det finns ett stort antal ordningsvaktsföreningar i landet som inte bara tar till vara medlemmarnas intressen i skilda hänseenden utan också i omfattande utsträckning och även mot betalning förmedlar ordningsvakter till främst anordnare av offentliga danstillställningar. Enligt motionärernas mening bör denna förmedlingsverksamhet ställas under offentlig kontroll bl. a. för att förhindra att ordningsvaktsföreningarna kan komma att uppleva sig som vaktkårer.

Enligt 2 § lagen (1935: 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling (arbetsförmedlingslagen) gäller som huvudregel bl. a. att arbetsförmedling inte får bedrivas i förvärvssyfte och att tillstånd från arbetsmarknadsstyrelsen fordras för förmedlingsverksamhet som bedrivs mot ersättning. Den som bedriver arbetsförmedling utan ersättning är enligt 5 § nämnda lag skyldig att göra anmälan därom till arbetsmarknadsstyrelsen. Bestämmelserna är straffsanktionerade.

Utanför lagens tillämpningsområde faller förmedling av uppdrag med entreprenadkaraktär.

Frågan huruvida den förmedlingsverksamhet som ordningsvaktsföreningarna bedriver faller under arbetsförmedlingslagen hänger samman bl. a. med spörsmålet huruvida de ordningsvakter som tillhör en förening är att betrakta som arbetstagar i förhållande till anordnaren. Ett annat förhållande av betydelse för tillämpligheten av arbetsförmedlingslagen är hur förmedlingsverksamheten bedrivs, t. ex. om och på vilket sätt ersättning för förmedlingsuppdragen utgår. Enligt nämnda lag ankommer det i första hand på arbetsmarknadsstyrelsen att bedöma de nu berörda frågorna.

Ordningsvaktsutredningens förslag innebar i nu aktuellt hänseende att ordningsvaktsföreningarnas förmedlingsverksamhet skulle få fortsätta under villkor att föreningarna har tillstånd av arbetsmarknadsstyrelsen och detta även om ersättning inte utgår för förmedlingen.

I sitt remissyttrande över utredningens förslag anförde arbetsmarknadsstyrelsen att, om föreningarna skulle åläggas skyldighet att söka förmedlingstillstånd, det skulle vara utslutet att ge sådana tillstånd till de många spridda föreningar som det här gäller.

Som framgår av det föregående finns redan en reglering i ämnet intagen i arbetsförmedlingslagen. Motionärernas önskemål – som ligger i linje med vad ordningsvaktsutredningen föreslagit – innebär att det just när det gäller förmedling av ordningsvakter skall införas särskilda regler om till-

ståndsplikt, oberoende av de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet.

Vid bedömningen av motionsspörsmålet finner utskottet i likhet med departementschefen att förhållandena när det gäller ordningsvakter inte kan anses så särpräglade att en speciell reglering är motiverad vid sidan av den reglering som redan finnas. Vad nu har sagts hindrar inte att de av motionärerna aktualiserade förhållandena förtjänar uppmärksamhet från statsmakternas sida. Utskottet utgår från att regeringen, om utvecklingen ger anledning därtill, vidtar erforderliga åtgärder.

Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionen i denna del.

Förslaget till lag om ordningsvakter föranleder i övrigt inget annat uttalande från utskottets sida än att det bör göras en redaktionell jämkning av lagtexten i 6 §.

Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

I 24 kap. 2 § brottsbalken (BrB) ges regler om förvaltningsorganens befogenhet att utöva våld mot den enskilde. Paragrafens första stycke innefattar det allmänna lagstödet för polisens befogenhet att i vissa fall bruka våld. Med polisman i paragrafens mening förstås enligt vedertagen tolkning, som har stöd i förarbetena (se bl. a. SOU 1953: 14 s. 403), den som enligt lag eller annan författning har förordnats att fullgöra polisverksamhet. Med hänsyn till att en ordningsvakt enligt 90 § polisinstruktionen (1972: 511) förordnas att utföra polisbevakning torde, såsom framhålls i propositionen, en ordningsvakt f. n. få anses vara polisman i den mening som avses i 24 kap. 2 § första stycket BrB.

Ett genomförande av förslaget till lag om ordningsvakter innebär att ett uppdrag som ordningsvakt inte fortsättningsvis skall anses som ett förordnande att utföra polisbevakning. Till följd härav kommer reglerna i 24 kap. 2 § första stycket BrB om möjligheterna att använda våld inte vidare att vara tillämpliga på ordningsvakter. En annan följd av ordningsvakternas ändrade ställning är att hithörande reglering i polisinstruktionen inte heller blir tillämplig för ordningsvakter.

Mot bakgrund av det anförda föreslås i propositionen att 24 kap. 2 § BrB kompletteras med en särskild bestämmelse om befogenheter för ordningsvakt att i vissa fall bruka våld. Den nya bestämmelsen föreslås bli intagen i ett nytt tredje stycke i paragrafen.

Bestämmelsen, som fått sin slutliga lydelse efter förslag av lagrådet, innebär att den som med laga rätt skall avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme får, om han möts av motstånd, för att genomföra åtgärden bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Enligt bestämmelsen skall detsamma gälla när fråga är om att med laga rätt verkställa kroppsvisitation, kroppsbesiktning, husrannsakan eller beslag eller annat omhändertagande av egendom.

Den nu angivna rätten att bruka våld skall enligt lagrummet tillkomma,

förutom polismän och annan personal som anges i första stycket, ordningsvakter och därmed likställda, dvs. såsom anges i paragrafen den som med stöd av lag eller annan författning har förordnats av myndighet att medverka till att upprätthålla allmän ordning eller säkerhet eller att utföra bevakning eller annan tillsyn. Rätten att bruka våld vid kroppsvisitation m. m. skall tillkomma också annan som är i myndighetsutövning.

Utskottet vill med anledning av den föreslagna regleringen starkt framhålla vikten av att användande av våld här liksom eljest alltid så långt det är möjligt undviks. Befogenheten att använda våld måste alltid ses som en sistahandsutväg som får tillgripas först när alla andra möjligheter måste anses stängda.

Utskottet vill vidare – i linje med vad lagrådet uttalar i anslutning till bestämmelsen – påpeka att den innebär att ordningsvakter och likställda ges de befogenheter som är nödvändiga särskilt med hänsyn till att tidigare författningsstöd för rätten att bruka våld inte längre kan åberopas efter tillkomsten av lagen om ordningsvakter. Det bör också understrykas att bestämmelsen inte är tillämplig för t. ex. väktare som inte har förordnats till ordningsvakt eller enskilda.

Den rätt att bruka våld som avses med den föreslagna bestämmelsen avgränsas bl. a. därav att den åtgärd som kan berättiga våldsanvändningen skall ske med *laga rätt*. Med detta uttryck har enligt vad departementschefen anför avsetts att ange att befogenheten att verkställa den aktuella åtgärden skall kunna stödjas på en i vederbörlig ordning meddelad bestämmelse. Vad nu har sagts innebär att förevarande bestämmelse inte kan åberopas till stöd för en våldsanvändning vid t. ex. kränkningar, där den kränkte visserligen på civilrättsliga grunder åtnjuter rättsordningens skydd men där detta skydd inte grundar någon laga rätt i här avsedd bemärkelse.

När det gäller bestämmelsens räckvidd vill utskottet också understryka att den inte tar sikte på rättsläget på andra områden än dem som uttryckligen anges i bestämmelsen. Den befogenhet att i övrigt använda våld som följer av gällande rätt påverkas sålunda inte av förevarande bestämmelse.

Med dessa uttalanden och under särskilt framhållande av vikten att ordningsvakter och andra vid utnyttjande av sina befogenheter undviker att använda våld kan utskottet tillstyrka den föreslagna regleringen vad gäller ordningsvakter och likställda.

I fråga om ordningsvakternas befogenheter skall ytterligare nämnas att de i propositionen föreslås ha kvar sina nuvarande befogenheter att verkställa omhändertaganden enligt lagen om tillfälligt omhändertagande och lagen om omhändertagande av berusade personer m. m. Vid sådana frihetsberövanden får ordningsvakter – även i fortsättningen – med stöd av 24 kap. 2 § andra stycket BrB bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. I anslutning härtill vill utskottet peka på att tillämpningen av de båda nyssnämnda lagarna f. n. utvärderas av en särskild utredningsman, LTO/LOB-utredningen (Ju 1978: 03), samt att re-

sultatet av utredningens arbete kan föranleda förnyade överväganden i de avseenden som har behandlats här.

Som framgår av det föregående avser den föreslagna regleringen i 24 kap. 2 § tredje stycket BrB också polisen. Övriga regler på området för polisens del kvarstår oförändrade.

Utskottet hyser viss tveksamhet inför den föreslagna regleringen i det nyssnämnda lagrummet för polisens vidkommande. Tveksamheten hänför sig till den risk för tolknings- och tillämpningssvårigheter som kan uppkomma när det finns flera bestämmelser som delvis reglerar samma ämne. Härtill kommer att det här rör sig om ett från allmän synpunkt så väsentligt område som rätten att använda våld.

Enligt utskottets mening saknas det emellertid inte skäl för att en reglering i BrB av nu aktuellt slag bör gälla också för polisen som ju omfattas av paragrafen i övrigt. För en sådan ordning talar framför allt principiella skäl.

Ett särskilt skäl att nu godta att det nya tredje stycket i paragrafen gäller också för polisen är att det här inte rör sig om en slutgiltig lösning av frågan om polisens befogenheter att använda våld. Såsom departementschefen har anfört torde hithörande frågor komma att aktualiseras vid de mera ingående överväganden som blir nödvändiga i samband med att en ny polislag utarbetas på grundval av 1975 års polisutrednings principbetänkande (SOU 1979: 6) Polisen.

Sammantaget finner utskottet att den nu berörda regleringen bör godtas också såvitt gäller polisen.

I övrigt föranleder det i detta avsnitt behandlade lagförslaget inte annat uttalande från utskottets sida än att en redaktionell jämkning av bestämmelsen i 24 kap. 2 § BrB bör göras på sätt som framgår av utskottets hemställan nedan.

I 24 kap. 3 § andra stycket BrB görs en hänvisning till 2 § tredje stycket. Genom att i 2 § nu införs ett nytt tredje stycke måste hänvisningen i 3 § ändras. Utskottet föreslår att så sker i detta sammanhang.

Förslaget till lag om ändring i lagen om bevakningsföretag

Som har nämnts i det föregående innebär de föreslagna ändringarna i lagen om bevakningsföretag bl. a. att kravet på auktorisation för bevakningsverksamheten utvidgas. I 1 § föreslås således att definitionen av begreppet bevakningsföretag ändras. Paragrafen innehåller också förslag till föreskrifter om att lagen inte gäller bevakning som utförs av enskild person i vissa fall. Enligt 2 §, som i propositionen inte föreslås ändrad, får bevakningsföretag inte bedriva verksamhet som avses i 1 § utan auktorisation.

Om de föreslagna ändringarna i 1 § vidtas kommer hänvisningen i 2 § enligt utskottets mening att bli något motsägelsefull. Den i propositionen föreslagna lagtexten i 1 § samt nuvarande lydelse av 2 § bör därför ändras redaktionellt på sätt som framgår av utskottets hemställan nedan.

Utöver vad nu har anförts föranleder lagförslaget inte något uttalande från utskottets sida.

Övriga lagförslag

De övriga lagförslag som läggs fram i propositionen föranleder inte något uttalande från utskottets sida.

Väktarutbildningen

I propositionen berörs frågan om utbildning av väktare. Departementschefen erinrar härvid om de uttalanden som dåvarande chefen för justitie-departementet gjorde i samband med tillkomsten av lagen om bevakningsföretag rörande betydelsen av att bevakningspersonalen fick en i förhållande till sina arbetsuppgifter lämpligt avpassad utbildning (prop. 1974: 39 s. 47). För att enhetliga normer i fråga om utbildningen skulle komma till stånd bemyndigades rikspolisstyrelsen i den lagen att efter samråd med berörda arbetsmarknads- och branschorganisationer meddela närmare föreskrifter om utbildningen av väktare. Rikspolisstyrelsen har den 1 oktober 1974 utfärdat provisoriska föreskrifter i ämnet som fortfarande gäller. Genom dessa bestäms innehållet i utbildningen. Föreskrifterna innebär vidare bl. a. att bevakningsföretagen själva skall svara för och bekosta utbildningen.

Departementschefen anför att de nuvarande föreskrifterna om utbildningen väl svarar mot de behov av fackteoretiska kunskaper som bör ställas på området. Med hänsyn härtill föreligger det enligt departementschefens mening inte skäl att genom lagstiftning kräva utbildning för väktare som går utöver vad som följer av de nuvarande föreskrifterna såvitt gäller kunskapsmål och innehåll. Av väktarutbildningsutredningen framfördes det önskemålet att elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen bör bli avgörande för hur lång utbildningstid som skall krävas för olika kursavsnitt. Enligt departementschefen kan detta önskemål tillgodoses vid en omarbetning av föreskrifterna och påkallar inte något ställningstagande från riksdagens sida. I fråga om utbildningen av korttidsanställd personal, såsom semestervikarier och liknande, anför departementschefen bl. a. att det knappast finns praktiska möjligheter att låta denna personal gå igenom en fullständig grundutbildning. Bl. a. mot den bakgrunden anser han att gällande ordning, innefattande krav på endast begränsad utbildning, bör behållas åtminstone t. v.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen sålunda har anført beträffande väktarutbildningen såvitt gäller frågan om kunskapsmål och innehåll. I sammanhanget bör betonas det angelägna i att utbildningen i görligaste mån får ett likvärdigt innehåll för alla som skall tjänstgöra som väktare, oberoende av om de tillhör större eller mindre företag.

I fråga om organisationen av utbildningen bör enligt departementschefen beslut inte fattas förrän resultat föreligger av ytterligare utredning som berörda arbetsmarknadsparter har förklarat sig ämna verkställa. När det gäller det fortsatta arbetet på en ändrad ordning för väktarnas utbildning pekar departementschefen på möjliga lösningar som kan väljas. Utskottet vill härvidlag för sin del endast instämma i departementschefens uppfatt-

ning att de erfarenheter och de utbildningsresurser som finns samlade hos bevakningsbranschen måste tas till vara vid en övergång till ett nytt utbildningssystem.

Vad utskottet har anfört om utbildningen av väktare bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande *avslag på propositionen 1979/80:122* avslår motionen 1979/80: 1968,
2. att riksdagen beträffande *tillsynspersonal för naturvårdsobjekt* avslår motionen 1979/80: 1969 i denna del,
3. att riksdagen beträffande *ordningsvaktens klädsel* avslår motionen 1979/80: 1969 i denna del,
4. att riksdagen beträffande *förmanskap över ordningsvakter* avslår motionen 1979/80: 1969 i denna del,
5. att riksdagen beträffande *förmedling av ordningsvaktsuppdrag* avslår motionen 1979/80: 1969 i denna del,
6. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ordningsvakter med den ändringen att 6 § erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

En ordningsvakt lyder under polisstyrelsen i det distrikt där han tjänstgör. Han är skyldig att lyda en order som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att den inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller att den strider mot *en* lag eller *en* annan författning.

7. att riksdagen antar 22 kap. 14 § i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken,
8. att riksdagen antar 24 kap. 2 § i det under 7 nämnda förslaget med den ändring att paragrafen erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Om polisman, som skall verkställa tjänsteåtgärd, mötes eller angripes med våld eller hot om våld, må han för åtgärdens genomförande bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Detsamma gäller sådan vaktpost eller annan krigsman eller civilförsvarspersonal under civilförsvarsberedskap, som fullgör polisuppgift eller tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning.

Utskottets förslag

6 §

En ordningsvakt lyder under polisstyrelsen i det distrikt där han tjänstgör. Han är skyldig att lyda en order som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att den inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller att den strider mot lag eller annan författning.

24 kap.

2 §

Utskottets förslag

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Rymmer fånge eller den som är häktad, anhållen eller eljest berövad friheten eller sätter han sig med våld eller hot om våld till motvärn eller gör han på annat sätt motstånd mot någon under vars uppsikt han står, då denne skall hålla honom till ordningen, må ock till rymningens hindrande eller ordningens upprätthållande brukas det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Om någon som skall häktas, anhållas eller eljest berövas friheten söker undkomma eller hindra den som äger verkställa åtgärden, må jämväl brukas våld enligt vad nu är sagt. Detsamma skall gälla därest, i fall som avses i detta stycke, motstånd övas av annan än förut nämnts.

Om en polisman eller annan som avses i första stycket eller den, som med stöd av lag eller annan författning har förordnats av myndighet att medverka till att upprätthålla allmän ordning eller säkerhet eller att utföra bevakning eller annan tillsyn, skall med laga rätt avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, får han, om han möts av motstånd, även i andra fall än som sägs i första och andra styckena för att genomföra åtgärden bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna är försvarligt. Detsamma gäller när någon som nu nämnts eller annan i myndighetsutövning med laga rätt skall verkställa kroppsvisitation, kroppsbesiktning, husrannsakan eller beslag eller annat omhändertagande av egendom.

Om en polisman eller annan som avses i första stycket eller den, som med stöd av lag eller annan författning har förordnats av myndighet att medverka till att upprätthålla allmän ordning eller säkerhet eller att utföra bevakning eller annan tillsyn, skall med laga rätt avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, får han, om han möts av motstånd, även i andra fall än som sägs i första och andra styckena för att genomföra åtgärden bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Detsamma gäller när någon som nu nämnts eller annan i myndighetsutövning med laga rätt skall verkställa kroppsvisitation, kroppsbesiktning, husrannsakan eller beslag eller annat omhändertagande av egendom.

Har någon enligt denna paragraf rätt att bruka våld, äger envar som kommer honom till hjälp samma rätt.

9. att riksdagen beslutar *dels* att 24 kap. 3 § brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse, *dels* att härav betingad ändring vidtas i ingressen till det under 7 nämnda förslaget:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 kap.

3 §

Vid myteri eller under strid, så ock eljest vid tillfälle, då brott mot krigslydnaden medför särskild fara, må krigsman mot underlydande som visar ohörsamhet bruka det våld som är nödigt för att upprätthålla krigslydnaden.

I fall som nu avses skall vad i 2 § *tredje* stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

I fall som nu avses skall vad i 2 § *fjärde* stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

10. att riksdagen antar övergångsbestämmelserna i det under 7 nämnda förslaget,

11. att riksdagen antar 1 § i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1974: 191) om bevakningsföretag med den ändringen att paragrafen erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

1 §

Med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtar sig att för annans räkning bevaka fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något annat sådant eller också att bevaka enskild person för dennes skydd. Lagen gäller *dock ej* bevakning som utförs av statlig eller kommunal myndighet. Den gäller *ej* heller bevakning som utförs av enskild person, om denne endast fullgör uppdrag med stöd av ett förordnande som har meddelats honom av en myndighet enligt en bestämmelse i lag.

Med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtar sig att för annans räkning bevaka fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något annat sådant eller också att bevaka enskild person för dennes skydd.

Lagen gäller *inte* bevakning som utförs av statlig eller kommunal myndighet. Den gäller *inte* heller bevakning som utförs av enskild person, om denne endast fullgör uppdrag med stöd av ett förordnande som har meddelats honom av en myndighet enligt en bestämmelse i lag.

12. att riksdagen beslutar *dels* att 2 § lagen (1974: 191) om bevakningsföretag skall ha nedan angivna lydelse, *dels* att härav betingad ändring vidtas i ingressen till det under 11 nämnda förslaget:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Bevakningsföretag får *ej* bedriva verksamhet som avses i 1 § utan tillstånd enligt denna lag (auktorisering).

Bevakningsföretag får *inte* bedriva verksamhet som avses i 1 § *första stycket* utan tillstånd enligt denna lag (auktorisering).

13. att riksdagen antar det under 11 nämnda förslaget i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan ovan,
14. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973: 558) om tillfälligt omhändertagande,
15. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.,
16. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1958: 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.,
17. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt,

18. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1973: 1176),
19. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.,
20. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i bevakningskungörelsen (1940: 383),
21. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1943: 881) om polisens ställning under krig,
22. att riksdagen beträffande *väktarutbildningen* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört i detta hänseende.

Stockholm den 13 maj 1980

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Åke Polstam (c), Eric Jönsson (s), Arne Nygren (s), Björn Körlof (m), Lilly Bergander (s), Gunilla André (c), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Göte Jonsson (m), Helge Klöver (s), Ella Johnsson (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Bonnie Bernström (fp) och Kerstin Ekman (fp).

Reservation

Förmedling av ordningsvaktsupdrag (mom. 5)

Lisa Mattson (s), Eric Jönsson (s), Arne Nygren (s), Lilly Bergander (s), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Helge Klöver (s) och Karl-Gustaf Mathsson (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 22 som börjar med "Vid bedömningen" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Motionsspörsmålet huruvida förmedlingsverksamheten bör underkastas tillståndstvång bör enligt utskottets mening ses mot bakgrunden av den stora betydelse verksamheten har för fördelningen av ordningsvaktsupdragen. Att förmedlingen är underkastad insyn och kontroll från samhällets sida kan med hänsyn härtill synas minst lika angeläget som att den övriga verksamhet inom området som nu föreslås reglerad står under samhällskontroll. Ett särskilt skäl för kravet på insyn i detta fall är vikten av offentlig insyn i den speciella form av arbetsförmedling som förmedling av personer med sådana särskilda befogenheter som det här är fråga om utgör.

Med hänsyn till det anförda bör enligt utskottets mening övervägas en ordning som innebär att i princip alla former av förmedling inom området underkastas tillståndsplikt. Införandet av bestämmelser härom kräver, bl. a. med hänsyn till vad arbetsmarknadsstyrelsen uttalat om tillståndsgivningen, ytterligare överväganden. Dessa bör göras i regeringskansliet.

Vad utskottet sålunda med anledning av motionen 1969 i denna del har anført om förmedling av ordningsvaktsuppdrag bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen beträffande *förmedling av ordningsvaktsuppdrag* med anledning av motionen 1979/80: 1969 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anført i detta hänseende.